

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 167/22

Luksemburgā, 2022. gada 13. oktobrī

Tiesas spriedums lietā C-344/20 | S.C.R.L. (Reliģisks apģērbs)

Uzņēmuma iekšējā reglamenta noteikums, ar ko aizliegta reliģisku, filozofisku vai garīgu zīmju nēsāšana, nav tieša diskriminācija, ja tas tiek piemērots vispārēji un vienādi visiem darbiniekiem

Tiesa uzskata, ka reliģija un uzskati ir atzīstami par vienu un vienotu diskriminācijas iemeslu, jo pretējā gadījumā tiktu apdraudēta Savienības tiesībās un konkrēti Direktīvā 2000/78 ietvertā vispārējā sistēma vienlīdzīgai attieksmei nodarbinātības un profesijas jomā.

Strīdā, kurš norisinās kopš 2018. gada, ir iesaistīta islāmticīgā L.F., kas nēsā musulmaņu islāma galvas lakatu, un sociālo mājokļu pārvaldības sabiedrība S.C.R.L. Šis strīds ir par to, ka L.F. pieteikums uz prakses vietu netika izskatīts, jo intervijā viņa bija norādījusi, ka negrasās atteikties nēsāt galvas lakatu, lai iekļautos S.C.R.L. valdošajā neitralitātes politikā, kas nostiprināta šīs sabiedrības iekšējā reglamentā.

Dažas nedēļas vēlāk viņa atkārtoti iesniedza pieteikumu praksei S.C.R.L., piedāvājot nēsāt cita veida galvassegu, taču arī tas tika noraidīts, ar pamatojumu, ka S.C.R.L. telpās nav ļauts nēsāt nekādas galvassegas, vienalga, vai tā būtu naģene, cepure vai šalle.

Pēc tam L.F. vērsās Beļģijas neatkarīgajā kompetentajā iestādē cīņai ar diskrimināciju un vēlāk – *tribunal du travail francophone de Bruxelles* [Briseles frankofonajā Darba un sociālo lietu tiesā] ar prasību par noteikuma piemērošanas izbeigšanu: L.F. pārmeta, ka prakses līgums netika noslēgts un viņas ieskatā iemesls tam bija tieša vai netieša diskriminācija reliģiskās pārliecības dēļ, un viņa pārmeta arī S.C.R.L. Vispārējā likuma pret diskrimināciju pārkāpumu.

Tribunal du travail francophone de Bruxelles vērsās Tiesā ar jautājumu, vai direktīvā, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju¹, lietotā frāze “reliģija [vai] uzskati” ir interpretējama kā viena aizsargātā kritērija divi aspekti vai tieši pretēji – kā divi dažādi kritēriji. Turklāt tā vaicā Tiesai, vai S.C.R.L. iekšējā reglamentā paredzētais [reliģiskas] zīmes vai apģērba nēsāšanas aizliegums ir tieša diskriminācija reliģijas dēļ.

Šodien pasludinātajā spriedumā Tiesa norāda, ka Direktīvas 2000/78 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā esošā frāze “reliģija [vai] uzskati” apzīmē **vienu un vienotu diskriminācijas iemeslu**, kas ietver gan **reliģisko pārliecību**, gan **filozofiskos vai garīgos uzskatus**. Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka no tās judikatūras izriet, ka diskriminācijas iemesls “reliģijas vai pārliecības” dēļ **ir jānošķir** no iemesla, kas saistīts ar “politiskiem vai jebkuriem citiem uzskatiem”.

¹ Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.).

Konkrēti atsaucoties uz spriedumiem *G4S Secure Solutions*², kā arī *Wabe* un *MH Müller Handel*³, Tiesa norāda, ka tāds uzņēmuma iekšējā reglamenta noteikums, ar kuru darbiniekiem ir aizliegts ar vārdiem, apgērbu vai jebkādā citā veidā paust savu reliģisko pārliecību, filozofiskos vai jebkāda cita veida uzskatus, Savienības tiesību izpratnē **nerada tiešu diskrimināciju** “reliģijas vai uzskatu” dēļ pret tiem darbiniekiem, kuri savu reliģiskās pārliecības un apziņas brīvību vēlas īstenot, nēsājot redzamus reliģiskos simbolus vai reliģisko apģērbu, ja šis noteikums tiek piemērots **vispārēji un vienādi**. Proti, tā kā ikvienai personai var būt reliģiska pārliecība vai filozofiski vai garīgi uzskati, šāds noteikums, ja vien tas tiek piemērots vispārēji un vienādi, nerada atšķirīgu attieksmi, kas balstīta uz kritēriju, kurš ir nesaraujami saistīts ar reliģiju vai uzskatiem.

Tā precizē, ka tāds iekšējā reglamenta noteikums kā *S.C.R.L.* piemērotais tomēr var radīt atšķirīgu attieksmi, kas ir **netieši** balstīta uz reliģiju vai uzskatiem, ja tiek pierādīts – un tas ir jāpārbauda *tribunal du travail francophone de Bruxelles* –, ka šķietami neitrāls pienākums, kas tajā ir ietverts, faktiski **rada konkrētas nelabvēlīgākas sekas personām, kuras pieder pie noteiktas reliģijas vai uzskatiem**.

Tiesa piebilst, ka atšķirīga attieksme nerada netiešu diskrimināciju, ja tā ir objektīvi attaisnota ar **likumīgu mērķi** un ja šī mērķa sasniegšanas līdzekļi ir **piemēroti un vajadzīgi**, un vienlaikus atgādina, ka tikai ar darba devēja gribu īstenot neitralitātes politiku, lai gan tā pati par sevi ir likumīgs mērķis, vien **nepietiek, lai objektīvi attaisnotu atšķirīgu attieksmi, kas netieši balstīta uz reliģiju vai uzskatiem**, jo šāda attaisnojuma objektīvo raksturu var konstatēt tikai tad, ja šim darba devējam ir **patiesa vajadzība**, kas tam ir jāpierāda.

Visbeidzot Tiesa atzīst, ka netiešas diskriminācijas attaisnojuma izvērtēšanas ziņā Savienības tiesībām nav pretrunā tas, ka valsts tiesa, samērojot atšķirīgas intereses, lielāku nozīmi piešķir reliģijas vai uzskatu interesēm, nevis tām, kas saistītas citastarp ar uzņēmējdarbības brīvību, ciktāl tas izriet no valsts tiesībām.

Šajā ziņā tā precizē, ka dalībvalstīm atzītā rīcības brīvība tomēr nevar būt tik plaša, lai ļautu tām vai valsts tiesām vienu no direktīvas 1. pantā izsmeļoši uzskaitītajiem diskriminācijas iemesliem sadalīt vairākos, jo pretējā gadījumā tiktu apdraudēts šī paša iemesla formulējums, konteksts un mērķis un tiktu apdraudēta ar Savienības tiesībām ieviestās vispārējās sistēmas par labu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju lietderīgā iedarbība.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums tāpat ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāizskata līdzīga problemātika.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [“Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106

Palieciet ar mums!

² Spriedums, 2017. gada 14. marts, *G4S Secure Solutions*, C-157/15, 30. un 32. punkts. (skat. arī [PP Nr. 30/17](#)).

³ Spriedums, 2021. gada 15. jūlijs, *WABE* un *MH Müller Handel*, C-804/18 un C-341/19, 52. punkts. (skat. arī [PP Nr. 128/21](#)).